

Vragen van maatschap radiologie van ziekenhuis X d.d. 27-2-01,
gericht aan CvB, door bestuur doorgezonden naar Wjz.
Telefonisch rappend van maatschapslid Y naar secretariaat NVvR d.d. 18-5-01

VRAAGSTELLING

1. Welke handelingen op de afdeling radiologie zijn voorbehouden handelingen volgens de WBIG?
2. Moet een radioloog direct toezicht houden gedurende het inlopen van i.v. contrastmiddel?
3. Moet een radioloog direct toezicht houden gedurende het inlopen van bariumcontrastmiddel tijdens het onderzoek van het colon?

OVERWEGINGEN

1. Onderscheiden:

- a. wat wettelijk (naar tekst en strekking) is voorgeschreven (WBIG);
- b. wat professioneel/vakinhoudelijk (beleidsmatig, kwalitatief) wenselijk/geboden is;
- c. wat gerekend kan worden tot 'de zorg van een goed hulpverlener/radioloog' en wat geacht kan worden te behoren tot de voor radiologen geldende professionele standaard (WGBO) op grond van: wetenschap/literatuur/aanbevelingen van beroepsorganisaties (NVvR)/jurisprudentie e.d.

2. Voorbehouden handelingen

Van de in art. 36 WBIG (in het algemeen aan artsen) voorbehouden handelingen komen de volgende op de afdeling radiologie voor:

- het verrichten van heelkundige handelingen;
- het verrichten van katheterisaties;
- het geven van injecties;
- het verrichten van puncties;
- het verrichten van handelingen met gebruikmaking van toestellen die ioniserende stralen uitzenden (voorbehouden aan artsen die voldoen aan krachtens de Kernenergiewet aan het gebruik gestelde eisen).

NB De 'verrichting' bestaat niet alleen uit de (technische) uitvoering van de handeling sec.

Het geheel van een radiologische verrichting omvat, afhankelijk van de aard ervan:

- het op geleide van de beschikbare medische gegevens en de vraagstelling stellen ván c.q. instemmen mét de indicatie (rechtvaardiging);
- het nagaan of er alternatieve modaliteiten/technieken beschikbaar zijn waarmee de vraagstelling kan worden beantwoord resp. hetzelfde doel kan worden bereikt, zonder of met minder blootstelling aan ioniserende straling of ander risico;
- het bepalen van de wijze van uitvoering en eventueel van de volgorde der radiologische werkzaamheden;
- de uitvoering van het onderzoek of de interventie met toepassing van de juiste techniek en met inachtneming van stralingsbeperking en stralingsbescherming (optimalisatie);
- het beoordelen van de resultaten/effecten mede in relatie tot de bevindingen bij ander/eerder onderzoek resp. andere therapie;
- het vastleggen van de gegevens over onderzoek, therapie, resultaten/effecten, en over eventuele bijwerkingen en complicaties;
- het rapporteren over de verrichte radiologische handelingen en de daaruit te trekken conclusies en het eventueel geven van advies;

- het opslaan/archiveren van de gegevens en van de rapportage/verslaglegging;
- eventueel de follow-up van de patiënt/persoon.

3. Toezicht van radioloog tijdens onderdeel van een radiologische verrichting

De radioloog kan volgens art. 38 WBIG onder bepaalde voorwaarden aan een medewerker (laborant) opdracht geven (per geval of voor een categorie van beschreven gevallen) tot het uitvoeren van onderdelen van een voorbehouden handeling (bijv. het maken van bepaalde röntgenfoto's bij een bepaalde aanvraag, het geven van een bepaalde injectie of het controleren van een bepaald infuus), mits:

- hij redelijkerwijs mag aannemen dat deze voldoende bekwaam is (bijv. op grond van diens opleiding en ervaring) voor het behoorlijk uitvoeren ervan;
- hij duidelijke aanwijzingen/instructies geeft resp. heeft gegeven betreffende deze uitvoering;
- hij waar redelijkerwijs nodig toezicht houdt op de uitvoering en ervoor zorgt dat een bevoegde (radioloog) tijdens de uitvoering tussenbeide kan komen.

De betreffende medewerker (laborant) handelt volgens art. 35 WBIG in een dergelijk geval bevoegd, indien hij redelijkerwijs mag aannemen dat hij beschikt over de bekwaamheid voor het uitvoeren van de opdracht en handelt overeenkomstig de aanwijzingen van de opdrachtgever.

4. Gebruik van mogelijkheid tot het doen uitvoeren van (onderdeel) radiologische verrichting

Volgens de WBIG is het dus, mits de daarin gestelde voorwaarden in acht worden genomen, toegestaan onderdelen van een voorbehouden handeling (radiologische verrichting) te doen uitvoeren door (bijv.) een laborant. Of daarbij continu toezicht nodig is van de radioloog, is – gezien het gebruik van de term 'redelijkerwijs' – afhankelijk van de omstandigheden van het geval en valt onder de professionele verantwoordelijkheid van de opdrachtgever.

Dat een commissie vindt dat een bepaald onderdeel altijd en alleen onder direct toezicht van de opdrachtgever mag plaatsvinden, is niet in overeenstemming met de WBIG. De opdrachtgever beslist daarover en is daarvoor ook verantwoordelijk.

De gevallen en de mate waarin gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid tot het geven van opdracht tot het uitvoeren – al dan niet onder toezicht en controle – van wezenlijke onderdelen van een voorbehouden handeling aan daartoe niet-zelfstandig bevoegden, behoren te worden bepaald en beperkt door beleidsmatige (van de beroepsgroep) en professionele (van de maatschap) overwegingen en door de (contractuele: WGBO) verantwoordelijkheid, aanspreekbaarheid en aansprakelijkheid van de radioloog-opdrachtnemer ten opzichte van de patiënt-opdrachtgever.

CONCLUSIE/ADVIES

De op de afdeling radiologie voorkomende voorbehouden handelingen volgen uit art. 36 WBIG. De (technische) uitvoeringshandeling is slechts een deel van een voorbehouden handeling/verrichting

Onderdelen van een voorbehouden verrichting kunnen onder bepaalde voorwaarden door een bevoegde (radioloog) worden opgedragen aan een niet-zelfstandig bevoegde (laborant). Of direct en continu toezicht moet worden uitgeoefend op de uitvoering van een onderdeel-in-opdracht, is afhankelijk van de aard van de opdracht, de omstandigheden van het geval en het oordeel van de opdrachtgever.

Het gebruik van de wettelijke mogelijkheid tot het geven van opdrachten aan laboranten tot het uitvoeren van (onderdelen van) radiologische verrichtingen dient te worden bepaald en beperkt door beleidsmatige (van de NVvR) en professionele (van de maatschap en individuele radioloog) inzichten en door het persoonlijke en specifieke karakter van de relatie tussen radioloog en patiënt.

Werkgroep juridische zaken (Wjz)

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.